

B 9330 sf. 8678

VIRUMAA RAHVAÜLIKOO LI TEATED

VI

VILISTLASKOGU VÄLJAANNE
MAI 1931

Eesti päev

Mis on suur elu?

Nooruse aade, teostatud täiseas?

Alfred de Vigny.

Sõbrad, meie unistame oma rahva heledast tulevikust, soovime näha oma väikest kodumaad õitsvana, unistame Eesti päevast.

Mis on meil, rahvaülikooli perel, selleks teha?

Kodumaa ei nõua meilt muud, kui et jääksime ustavaks oma nooruse aadetele, neile töötusile, mis oleme andnud oma elu kaunimail silmapilkel.

Eks ole meiegi kord töötanud jääda ausaks, otsekoheks, õiglaseks, eks ole meiegi kord töötanud pühendada end ausale tööle, mille läbi tõuseksime ise ja aitaksime tõsta meie rahvast. On vaja, et täidaksime oma lubaduse täie innu ja andumusega sel kohal ja tööle, kuhu saatus meid on asetanud.

Siis elame suurt elu, sest suureks ei tee inimest mitte töö liik, vaid see, kui hästi ta oma töö teeb. Põllutööline, kes teeb oma tööd armastuse, usinuse ja hoolega ja saavutab omal alal tähelepanuvaid tagajärgi, toob kodumaale rohkem kasu, kui oskamatu professor või asjatundmatu riigiametnik.

Inimese väiksus, või suurus ei peitu mitte selles, mis ta teeb, vaid selles, kuidas ta teeb — see tõde olgu julgustajaks, ergutajaks meile, kes oleme saatuse poolt määratud „harilikule“, „igapäevasele“ tööle.

Teadke, sõbrad, et see „harilik“, „igapäevane“ töö loob tugevaks ja kauniks meie kodud, ja meie kodudes peituvad Eesti elu juured.

On juured tugevad, lööb elu õitsema, tuleb Eesti päev.

Selle Eesti päeva nimel, mida paiguti katavad veel paksud pilved, saadab Rahvaülikool tänavuse kevadtervituse oma lastele, kutsudes neid ühisele tööle, et kaoksid pilved ja päev muutuks selgeks ja heledaks.

Tuld saamas.

Vanad inimesed ja jutud teavad kõnelda, et „vanal heal ajal“ käidud tihti naabritelt tuld saamas ja toomas, sest puudusid moodsad tulesüütamise vahendid ja tuld pidanud siis tuha all alal hoitama. Vaimutulega on lugu samuti, ainult selle va-

hega, et vaimutuld pole praegugi nii kerge saada. Meil, Rahvaülikooli lastel, on õnn omada sellise hää „naabri“, kust vähemalt kaks korda aastas on võimalik õige suured annused vaimutuld saada ja kus päälegi neid tule tahtjaid rõõmuga oodatakse. Keruvad silme ette üksikud pildid noilt tulesaamise päevilt. Rahvaülikooli suvipäev 1930. Rong jõuab Kunda jaama. Väljume rongist, et otsida tuttavaid nägusid, kuid kahjuks kogub neid vähe. Sammume ilusa Kunda jõe kallast mööda kodu — Rahvaülikooli poole, kus meid rõdul tervitab Rahvaülikooli õpetajakond juhatajaga eesotsas. Rahvaülikooli isalik juht teeb petunud näo, nähes tulejaid nii vähe olevat, ent trööstime — küll nad homme tulevad ja tulidki, kuigi oleks võinud rohkem olla. Kuid need kes olid tulnud, olid rõõmsad kui lapsed, kes üle hulga aja jälle saanud koju. Tuld ja vaimustust jagati sääli kaalu ja mõõduta nii palju kui keegi jõudis vastu võtta. Kui siis järgmisel päeval Jänedale ekskursionile sõitsime, olime niivõrt tuld täis, et mujale sööma ei võinud minna, kui karjamaale kadaka põõsa alla. Aga tuld saab talipäevaltki. Tahaks meeeldi mainida viimase talipäeva lõppkoosviibimist, kus kaasvilistlane A. Siig kõneles huvitavalt, kuidas meil tuleks Rahvaülikooli ja endi vahel hoida lage siht, et Rahvaülikool alati näha oleks. Kaasvilistlased, püüame kõik teha, mis võimalik, et siht meie ja Rahvaülikooli vahel ei metsastuks! Selleks lähme säält aeg-ajalt tuld saama!

Joh. Põldoja.

Virumaa Rahvaülikooli juubelpäevaks.

Me tulime tuisus ja tormide hoos
ja tuule iilides vingeis,
et olla jällegi ühiselt koos,
ja soovid meil õilsamad hinges.

Ja rinnus meil naeratab kevade päik',
mis matab tuisuse ilma
ja silmist meil sädeleb nooruse läik,
mis soendab talvise külma.

Sest, Rahvaülikool, oled ju meil'
sa emaks nii armas ja kallis,
nüüd selleks siis õnne sul eluteil
meilt täna, mil lapseks sa hällis.

Me soovid: et kodumaa päikese kuld
veel paistaks sul aastaid küll sadu,
mis annab veel jõudu ja vaimustustuld,
tõe, ilule, helgemaid radu.

A. Siig, IV lend.

Virumaa

Rahvaülikooli 5-da aastapäevaks.

Vilistlased! kas ei mälestu Teis hetk, kus jällegi kuue kuu järgi seisid pakitult kimpsud, kompsud, et lahkuda kodust, mis küllaltki kalliks jäänd? Mitmed meist, ei kõik tunnud seda, kui armsaks ja koduseks oli saanud meile Rahvaülikool. Nii valus oli meil lahkumine. Kuid kohustub meidki elu, nii mitmeist kalliks saand asjust loobuma, mis meil küllaltki kurvastust tekitab. Kuid Vilistlased, meelestugu Teil sõnad, mida meile maha jäänd vanemad kaasa andsid: „Olgem teerajajad õigluse ja aususe teedel, siis leidub meilgi järelkäijaid ja meie tallatud teed ei rohtu iganes, vaid meie teed saavad rahva käidavamaiks teedeks.“ Vilistlased, ärgem unustagem neid sõnu, vaid püüdkek juba varakult seda endast paista lasta. Mitte üksnes meie Virumaa Rahvaülikooli pärast, vaid seda nõuab meie väike kodumaa. Kodumaa, kellele meil muud anda ei ole, kui meie töö, ja rohkem ka tema meie käest ei nõua. Siis saame oma kodumaast ühe pere, kes julgelt vaatab oma tulevikku. Meil on olnud karm minevik, kuid meil on lootuslikkus tulevik, mille rajame tööle ja õiglusele.

Andacem fortuna juvat! 1)

Vilistlane 1926.

Armsad sõtsid ja velled!

Kas tõesti juba viis pikka aastat sellest on möödunud? Otse imestav! See on kui viirastus. Oleks kui alles eila, kui viibisime seal ühises kodus. Kodus — kus olime üks perekond. Armsad vilistlased, kas on veel meeles need ühised silmapilgud, on meeles veel sealse isa ja ema armsad sõnad ja soovid? Kas on kool teile veel praegugi kui teine kodu?

Arvan tõesti, igal vilistlasel peaks olema igatsus ja tahe jääda sellesse ühisesse perre.

Sellepärast, kallid vilistlased, palun, ärge unustage kunagi seda hääd ja armast kodu. Töötage ta kasuks ka omas kodus. Selleks jõudu!

Vilistlane.

Aastapäevast suvipäevani.

(Kroonika.)

Õppeaasta teine pool möödus sama hoogsas tegevuses, kui esimenegi. Pääle aastapäeva (sellest „Teadetes“ erikirjeldus) algasid nobedad ettevalmistused vabuspäeva pühitsemiseks. Päev ise läks hästi korda. Hommikul olime terve perega Kundas paraadil ja õhtul korraldasime ise peo. Kavas päevakohased laulud, deklamatsioonid ja kõned; pääle oma inimeste esines kõnega ka hrä konsulent Adamovič. Näidend A. Tammani „Koi-

1) Julget toetab õnn. Toim. märkus.

dikul“ läks libedasti üle lava, isegi lavatagune mäng (püssipaugud, grammofon, sõdurite laulud, rongi tulekud ja minekud jne.) õnnestus. Ühe sõnaga: päev jättis häa mulje, ka rahvast oli rohkesti. Jätkub harilik koolitöö.

Ära võiks märkida järgmiseks „rahvaluule“ õhtu 15. märtsil, mis võrdlemisi kaunis hästi õnnestus ja järgmisel pühapäeval „Kodu-õhtu“, mis ettevalmistuse tõttu vähe kahvatuks jäi.

29. märtsil korraldatud „Karskuse õhtu“ läks jälle väga hoogsalt, tõendades sellega, et säärased õhtud kuulajais tõsist huvi võivad äratada, kui neid otstarbekohaselt korraldada.

Töö jätkub ja mida ligemale lõpule, seda suurema hooga tehakse tööd, eriti käsitöö alal. Üldistest korraldustest oleks nimetada veel hõimu- ja Kalevipoja-õhtut, ekskursioone paari lähemasse tallu, Kunda tsemendi vabrikusse ja Toolsele. Kuid koolitöö lõpp läheneb, läheneb... On vee lõõni päev selleks, suure hoolega õpitakse näitemängu (V. Gogoli naljamäng „Naisevõtt“), harjutatakse laule, valmistatakse näitusele. On märgata teatavat rahutust, just kui lindude seas enne äralendu. Näitus kujunes sel aastal suuremaks kui eelmistel, nii väljapanekute hulga kui ka mitmekesisuse poolest. Uute osakondadena esinesid väljapanekud põllu- ja kodumajanduse alalt (esimeselt — kogu seemneid, tabeleid, teiselt — lihtsate abinõudega valmistatud diivan, tool, tualettlaud jne.).

Laupäeval, 2. mail — lõpp-pidu, 3. mail õhtul jüriöö pühitsemine jõekaldal, Hiimäel, kus kõlavad vaimustatavad isamaalaulud sumedas maikuu öös, müstilise märgutule valgel — siis minnakse puhkama, et olla värske viimasel päeval Rahvaülikoolis — aktuse päeval.

Aktusepäev... Saal kaunistatud õitsvate lilledega, mida käesoleval kevadel nii rikkalikult andis Rahvaülikooli oma kasvatushoone... Kõlab laul: Mu jõud, Sind tahan armastada, ei sõnaga, vaid teoga. Laul näib otse südamest tulevat, on kui nooruse püha töötus: ei sõnaga, vaid teoga.

Kõneldakse, soovitakse õnne lahkujatele, igauks tahab anda oma paremat. Meeskoor laulab: „Mind lahkumine kurvaks teeb ja süda nutab, süda keeb mul valupisaraid.“ Paljude silmis on pisarad, paljud võitlevad nendega mehiselt. Koolinõunikul hr. Linsil on alul raske rääkida, laul on temagi pääle sügavasti mõjunud.

Õpilane Kruusbart tänab südamlikkude sõnadega õpetajaid ja Rahvaülikooli Seltsi, kes on võimaldanud noortele Rahvaülikoolis õppimise. Laudakse isamaa hüdni.

Õhtul on viimane omavaheline koosviibimine, laudakse viimast korda ühiseid, armsaid laule, mängitakse ühiseid mänge.

Järgmisel hommikul vara liiguvad kaks pakkidega kuhjatud koormat koolimaja poolt jaama poole. Nende järel sammuvad pikas reas õpilased. Aetakse juttu, kuid mõned on tõsised, sügavas mõttes. Vist mõtlevad nad möödunud töö pääle. Ja tööd on tehtud palju: on töötatud läbi suur hulk õppeaineid, töötatud õpperingides (põllumajanduse ja enesekasvatuse õppering), korraldatud hulk referaat-õhtuid, koosviibimisi. Ja nüüdki ei lähe veel suur hulk õpilasi kodu, vaid õppereisile: vaadatakse Rakvere asutusi, külastatakse Lepnal hr. V. Lentsi eeskujuliku väiketalu, kus küllalt imestada ei jõuta otstarbekohase

talu sisseseade üle (kanala, puhas karjalaut, aed, eestipärane toasisustus jne.), sõidetakse siis edasi Tartusse ja tagasi tulles külastatakse Jäneda põllutöökooli.

Oleme jõudnud kroonikaga lõpule. Jääks ütelda lahkuvale lennule vaid seda, et oleks ilus ja kõrge tema lend ka elus. Rahvaülikool aga elab vaikset elu, ootuse tähe all. Ta ootab suvipäeva, mil jälle tulevad lapsed ja täidavad ruumid elu ja liikumisega. Seniks nägemiseni!

Ülevaade kooli aasta- ja vilistlaspäevast.

7. veebruaril s. a. pidas Rahvaülikool oma 5. aastapäeva. Kutsutud külalistena viibisid aastapäeval Haridusliidu sekretär E. Vender, Rahvaülikooli seltsi juhatuse liikmed, kohaliku koolide ja organisatsioonide esindajad ja hulk vilistlasi.

Koolijuhataja hr. Ruus andis lühikese ülevaate kooli viieaastasest tegevusest ja arenemisest. Suusõnalisi tervitusi, kirju ja telegramme, mis tulnud organisatsioonidelt, Rahvaülikooli endistelt õpetajailt ja õpilasilt, üksikisikuilt, kooli viienda aastapäeva puhul, oli üle kolmekümne.

Järgnesid ettekanded õpilastelt, deklamatsioonid, sega- ja meeskoori laulud, Kitzbergi näidend „Vana vanaga — noor noorega“. Rahvast oli palju kokku tulnud ja sisuliselt õnnestus pidu hästi.

Järgmisel päeval, 8. veebruaril peeti Vilistlaspäev. Vilistlasi oli kokkutulnud rohkem kui kunagi enne, ka endiseid õpetajaid. Saare-Muhumaa vilistlasist ilmusid esimesed nädal varem, nagu ise ütlesid, et teadmisi värskendada mõnel alal.

Koosoleku avab koolijuhataja soemate sõnadega, olles üllatunud kokkutulnud vilistlaste rohkest arvust. Külalistena võtab vilistlaspäevast osa E. Vender, kes kõneleb teemil: „Rahvaülikooli õpilane kui seltskonna tegelane,“ milles rõhutab kolme põhimõtet, füüsilist, vaimlist ja kõlblist kasvatust. Pikemalt peatub viimase juures, leides, et see ei ole veel soovitud kõrgusel, et toimida küllalt kohusetruult, ei tehta tööd mitte huviga, täidetakse kohustusi puudulikult, ei tunta enda tõsist ülesannet, minnakse välja ainult auahnusele. Arvatakse, et auahnus peaks muutuma auarmastuseks.

Juhataja J. Ruus kõneleb teemil: „Praegune raske majandusline seisukord, Rahvaülikooli ja õpilaste suhtumine sellesse“.

Leiti ainuke võimalus pääsemiseks, et läheneda isoleeritud riigile, tarvitada ise omavahel oma valmistatud saadusi. Kooli agronoomiliste ainete õpetaja hr. Kristjan valgustas kriisi põhjuseid üldisest põllumajanduse seisukohast. Seisukorra paranemiseks soovitatakse kodust loomasööda kasvatamist, koduste väetisainete hulga suurendamist j. n. e. Soovitatakse veel põllumajanduse kõrval erisissetuleku allikana harrastama hakata mesilaspidamist, kanakasvatamist j. n. e.

Sellele järgnes Vilistlaskogu üldkoosolek.

Koolijuhataja J. Ruus esitab andmed vilistlaste tegevusest korraldatud ankeedi põhjal, millest selgub, et õpilased on tegevad mitmel alal.

Loeti ette vilistlaskogu tegevuse ja kassa aruanne, mis ühel häälel vastu võeti. 1931. a. eelarve, kus toetuseks õpilastele määratud 1930./1931. a. 50 krooni ja 1931./1932. a. 50 krooni, kinnitatakse juhatusel poolt esitatud kujul.

Uus juhatus valitakse järgmises koosseisus: J. Ruus, Joh. Reinmann, M. Roobere, S. Rotmann ja H. Steinberg. Kandidaatideks juhatusse jäid L. Karro ja L. Neudorf. Revisjoni komisjon valiti terves koosseisus tagasi, A. Parv, H. Nurkse ja H. Näks, kandidaatideks A. Kask, M. Ehrenberg, H. Lasn.

Juhatus otsustas suvipäeval pidu korraldada, vähemalt kitsamaringilise, et vilistlaskogule sissetulekut saada, milleks koondatakse lähemad õpilased. Läbirääkimistel pooldati ühiselt mõtet kohalikkude ja lähemate vilistlaste organiseerimist.

Vilistlaskogu juhatuse koosolek.

Juhatus jaotas omavahel ametid järgmiselt: Esimeheks Jaan Ruus, abiks Johannes Reinmann, sekretäriks Helmi Steinberg, abiks Salme Rotmann, kassapidajaks Marta Roobere.

Õhtu möödus omavahelises koosviibimises laulus, mõnes ettekandes. Üleva meeleolu koosolijaile loob vilistlane Anton Siig oma kõnega. Oleme sageli koos, kuid harva on nii hea olla, kui oli 8. veebr. õhtu. Võime tunnistada, et kõik vilistlaspäevast osavõtjad kandsid oma kodudesse värskendava vaimlise puhangu, uued lootused, uued algatused, uued jõupingutused hea ja kauni saavutamiseks.

Vilistlastele esitatud küsimustest.

Olgu siin mõned märkused möödunud talvel vilistlaste hulgas korraldatud ankeedi kohta.

Küsimuslehti oli välja saadetud 210. Vastuseid saabus kokku 87, seega vastasid 41,43% küsitud. Vastused ise rahuldavad täiel määral. Olgu siin mõned kokkuvõtted.

93,4% kõigist vastajaist tähendab, et Rahvaülikool neid täiel määral on rahuldanud.

64,5% — leiab, et nende igapäevane töö Rük. käimise mõjul viljakamaks on muutunud.

76,3% võtab osa seltskondlikust tööst, suur hulk neist töötavad mitmes seltsis.

17,1% on esinenud väljapanekutega näitustel.

23,7% on korraldanud põllumajanduslikke katseid.

34,2% on suuremal määral käsitöid teinud.

Paar vastajat toonitavad, et nad Rahvaülikoolist vähe on saanud, kuid selle vastu tõendavad üle kolmekümne vastaja, et Rahvaülikool nende ilmavaate ja elusuhtumise arenemisel põhjaneva tähtsusega on olnud. Neist üksikuist väljendusist ilmub arvatavasti teisel pikemalt.

J. R.

Rahvaülikooli tulevik.

See küsimus ei tohi meil iial meelest minna. Mis saab meie asutusest tulevikus? Kas ka teda ei mata viimaks meie praeguse aja ähvardavad kriisilained, nagu paljuid teisi koole?

Kordame siin veel ühte tõe: Rahvaülikool on suurelt osalt tema laste kätes: nii nagu nemad elavad, töötavad, nii kujuneb ka kooli saatus, on nad elus tublid, jääb kool püsima. Seda ärgu unustagu ükski Rahvaülikooli pere liige.

Kuid vilistlased võivad ka määratu suurt toetust pakkuda koolile selle läbi, kui teda rahvale tutvustavad ja andekaid, edasipüüdvaid maanoori siia õppima saadavad. Möödunud aastal tegid seda paljud vilistlased ja hoidsid sellega õpilaste arvu endisel kõrgusel (Teistes kutsekoolides on õpil. arv palju langedud). Veel suurema agarusega peaksime seda käesoleval aastal tegema. Ja on meie koolil õpilasi, siis on tal tulevik, siis kasvab meie pere, muutume järjest tugevamaks, meie mõju seltskonnas kasvab. Selleks jõudu ja püsivust.

Lähemad teated.

Suvipäev peetakse 14. juunil. On kavatsus 13. juuni õhtul korraldada pidu. Suvipäeva koosolek algaks 14. juunil kell 12. Valmistage kõnesid, küsimusi, ettepanekuid! Kes isiklikult tulla ei saa, teatagu oma soovidest kirjalikult. Teedeministerriumi on pööratud palvega hinnaalanduse saamiseks suvipäevale sõitjatele. Vastus on tulemata.

Rahvaülikooli märk on saadaval kuldsepp Narusbergi juures, Tallinnas, Harju t. 40, hind Kr. 1.50, kust teda iga vilistlane soovikorral tellida võib.

Kuigi ajad on kehvad, katsume oma vilistlaskogu liikmete arvu enim tõsta, kui langeda lasta. Selleks on vaja liikmeraha saata Seltsi kassahoidjale prl. M. Rooberele, adr. Rahvaülikool, Kunda, alammäär 50 senti.

Mõnelgi pool on juba korraldatud õhtuid Rahvaülikooli poolt saadetud kavade järele (viimasel ajal Keinas, Hiiumaa vil. O. Veeli poolt). Palume säärase õhtute korraldamistest ka edaspidi „Teadete“ toimetusele teatada.

Saatke tulevaste teadete jaoks kaastööd (lühikesi), ettepanekuid, küsimusi.

1930/31 aasta õpilaste nimed ja aadressid.

1. Peetson, Elsa — Pärnum. Viluvere p. ag.
2. Peetson, Helmi — Pärnum. Viluvere p. ag.
3. Kallas, Johannes — Hiiumaa, Tornimäe p. ag.
4. Tõnisson, Bernhard — Virum. Kalvi p. ag.
5. Raik, Artur — Virum. Kihlevere p. ag.

6. Juhkam, Anton — Läänem. Kastnametsa p. ag.
7. Einbork, August — Virum. Kunda 46—13.
8. Niinepuu, Harald — Virum. Kunda 32—2.
9. Aam, Ilse — Virum. Kunda 39—1.
10. Rodi, Elfriede — Virum. Rakvere, Aru.
11. Roov, Amalie — Virum. Kunda 10—15.
12. Siibe, Salme — Virum. Voka p. ag.
13. Ling, Alma — Muhu-Suure p. ag., Kuivaste.
14. Lahi, Elfriede — Virum. Kunda 32—1.
15. Laasberg, Hirlanda — Virum. Kunda 32—3.
16. Renser, Marta — Virum. Kunda 14—20.
17. Millert, Benita — Virum. Kunda 27—1.
18. Adamberg, Ada — Virum. Rakvere, Lambasaare k. talu, Haljala.
19. Ööbik, Ella — Harjum. Kiiu p. ag.
20. Loik, Hildegard — Virum. Udriku as., Tapa.
21. Nelson, Leida — Virum. Avispea p. ag., V.-Maarja.
22. Otsalt, Aino — Tartum. Rahivere p. ag., Palamuse.
23. Öunapuu, Elli — Viljandim. Pajusi as. p. k. 24.
24. Hopfeldt, Aino — Virum. Kadrina Tarvit. Ühisus.
25. Veelmann, Salme — Virum. Kunda 54—9.
26. Kroll, Ella — Virum. Kunda 38—3.
27. Sang, Aino — Virum. Haljala p. ag.
28. Assafrei, Linda — Virum. Kunda-Ojaküla.
29. Kään, Hilda — Virum. Salatse p. ag., Vihula v.
30. Kool, Linda — Virum. Kunda, Tigapalu metsavaht.
31. Murakas, Heinrich — Harjum. Kalme p. ag. Kõnnu v.
32. Kruusbart, Leonhard — Virum. Kiltsi as.
33. Tönnemann, Leopold — Läänem. Kirbla, Lautna as.
34. Klaamann, Hilda — Virum. Kunda as.
35. Liima, Bernhard — Virum. Kunda.
36. Venig, Erna — Virum. Simuna, Sootiigi.
37. Kilomets, Mihail — Saarem. Uuemõisa p. ag.
38. Veikmann, Arved — Virum. Kiltsi as.
39. Adami, Veera — Viljandim. Kaansoo p. ag. Tae-
vere v.
40. Vaher, Viktor — Saarem. Tagavere p. ag. Maasi v.
41. Siim, Mihkel — Saaremaa.
42. Ling, Lea — Muhu-Suure p. ag.
43. Tiisker, Alma — Läänem. Hellama p. ag.
44. Kaupmees, Marta — Virum. Kuremäe p. kontor.
45. Kadak, Armilda — Virum. Kunda.

Möödunud aastal õppis Rahvaülikoolis 50 õpilast, nimes-
tikku on võetud ainult need õpilased, kes kooli täieliku kursuse
lõpetasid.